

Hírlevél

2010. november

Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület

Indul a LEADER program átalakításának társadalmi vitája

Az Európai Unió Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottsága 2007. szeptember 19-én hagyta jóvá a 2007-2013-as időszakra vonatkozó Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot (ÚMVP). Az ÚMVP intézkedéseinek keresztül mintegy 1 300 milliárd forintnak megfelelő támogatás hívható le, jórészt az agrárium versenyképességét javító, illetve a természeti és a vidéki épített környezet értékeinek megőrzését célzó beruházásokra.

A vidékfejlesztési célok megvalósulásához a 2007-2013. közötti időszakban az ÚMVP mintegy 262 milliárd forinttal járul hozzá. A fejlesztési elképzelések kivitelezése során alapvető fontossággal bír a LEADER megközelítés, ami a települési önkormányzatok, vállalkozások és civil szervezetek együttműködését, a részvételükkel megalakult helyi közösségek által stratégiába foglalt, alulról jövő kezdeményezések megvalósítását jelenti. A LEADER program regisztrációs időszaka 2007. október 10-én zárult le, az ÚMVP Irányító Hatósága (IH) 96 helyi közösség előzetes elismerési kérelmét hagyta jóvá.

Az ÚMVP 2010-ben félidejéhez érkezik. Éppen az elmúlt kormányzati ciklusban meghirdetett LEADER, a vidékfejlesztési források területe az, ahol a programban problémák mutatkoznak, annak részletei számos kritikát kaptak és kapnak ma is. A pályázók bonyolult, túlbürokratizált eljárásrend szerint, indokolatlanul hosszadalmas döntési folyamat után tudják csak megvalósítani elképzeléseiket.

A Vidékfejlesztési Minisztérium Vidékfejlesztési Államtitkársága, mint az ÚMVP Irányító Hatósága a LEADER program átalakítása és felülvizsgálata érdekében 2010. július 15-én munkacsoport felállításáról határozott. A bizottság feladata a program egyszerűsítését, közismert problémáinak kijavítását célzó feltáró tanulmány elké-

szítése volt. A dokumentum elkészítésében közreműködtek a Vidékfejlesztési Képzési Szaktanácsadási Intézet (VKSZI), a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM), az MNVH LEADER Szakosztály, az ÚMVP Monitoring Bizottság, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) munkatársai.

A Vidékfejlesztési Minisztérium társadalmi vitára bocsátja a LEADER program munkacsoport által készített vitaanyagát. A programot a bonyolult eljárásrend és a hosszadalmas döntési folyamat miatt érte a legtöbb kritika. Cél, hogy a pályázatok elbírálási idejét a felére csökkentésük, különválasszák a kis és nagy projektek döntési eljárásrendjét, biztosítsák a Helyi Akciócsoportok átalakulásának lehetőségét és kiszélesítsék érdemi döntési jogköreiket.

A vitaanyag a program mielőbbi egyszerűsítése érdekében konkrét témaköröket fogalmaz meg, a problémák megjelölésével és a megoldási javaslatokkal együtt. A Társadalmi vita 2010. november 21-én zárul. Ezt követően a visszajelzések alapján, 2011 tavaszán már egy új, az igényeknek sokkal inkább megfelelő pályázati ciklus valósítható meg.

A véleményeket és észrevételeket a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat honlapján várják : www.mnvh.eu.

(Forrás: Vidékfejlesztési Minisztérium)

BAKONYALJA -
KISALFÖLD
KAPUJA
VIDÉKFEJLESZTÉSI
EGYESÜLET

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A Magyar Vidékekadémia vidéki rendezvényei

A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat szervezésében 2010. november 4-én megrendezendő Magyar Vidékekadémia témái a Közös Agrárpolitika (KAP) változásai, valamint az EU működésének átalakulása. A rendezvény minden érdeklődő számára nyitott, de előzetes regisztráció szükséges!

A Magyar Vidékekadémia keretében a vidék közvéleményének érdeklődésére számot tartó, aktuális témákat dolgoznak fel. A meghívott előadók a tárgykörök jó ismerői, akik készek a résztvevőkkel megvitatni a helyszínen felmerülő kérdéseket.

Program:

13:30 – 14:00 Regisztráció

14:00 – 14:15 Megnyitó

14:15 – 14:45 Felkészülés az EU elnökségre

Előadó: Ágai Krisztián/Bencze Szilvia, EU referens Vidékfejlesztési Minisztérium

14:45 – 15:15 A Közös Agrárpolitika várható változásai

Előadó: Papp Gergely, tudományos munkatárs Agrárgazdasági Kutató Intézet

15:15 – 15:45 A KAP-reform gazdaszemmel

Előadó: helyi fiatal gazdálkodó

15:45 – 17:00 Kérdések és válaszok, vita

17.00 Összegzés

A Magyar Vidékekadémia vidéki időpontjai és helyszínei:

- 2010. november 4., Ozora
- 2010. november 11., Győr
- 2010. november 25., Hódmezővásárhely
- 2010. december 9., Hajdúszoboszló

(Forrás: www.umvp.eu)

Az ÚMVP félideős értékelő vizsgálata akciócsoportunknál

A 2007-2013. között meghirdetett Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 2010-ben félidejéhez érkezett. Ehhez kapcsolódóan zajlik a program a szakminisztérium által koordinált félideős értékelése, melynek keretében az országban négy akciócsoportnál végeznek vizsgálatokat vidékfejlesztési szakértők.

Többek között akciócsoportunkat érte a megtiszteltetés, hogy részt vehet az értékelő vizsgálatban. A két kutató, Magócs Krisztina és Nemes Gusztáv kérdőívvel; egyesületünk tagjaival, kedvezményezettekkel és munkaszervezetünk munkatársaival rögzített személyes interjúkkal, csoportos tréningen; valamint a régió valamennyi munkaszervezet vezetőjével folytatott közös megbeszélésen gyűjt adatokat, információkat, személyes tapasztalatokat a program helyi tervezéséről, megvalósításáról.

Támogatás borászati gépek beszerzéséhez

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) közel 2 milliárd forint támogatást fizethet ki új borászati gépek és technológiai berendezések vásárlására. Azon gazdálkodók, akik a beruházással szeretnék vállalkozásuk összeteljesítményét növelni, 2010. október 16. és 2011. március 31. között nyújthatnak be támogatási kérelmet a Hivatalhoz.

Az MVH vissza nem térítendő támogatást nyújt olyan új borászati gépek és technológiai berendezések vásárlására, amelyek javítják a vállalkozás összeteljesítményét. A kérelmeket 2010. október 16. és 2011. március 31. között lehet benyújtani postai úton az MVH honlapján közzétett borászati gépkatalógusban szereplő gépekre. Az a gazdálkodó veheti igénybe a támogatást, aki a berendezését 2010. szeptember 25-ét követően vásárolta meg, és a vételárát a kérelem beadásáig teljes egészében kifizette.

A támogatás mértéke mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősülő igénylők esetében a vásárolt gépek nettó értékének 30 százaléka, míg nagyvállalatoknál annak 20 százaléka. Az igényelt összegnek meg kell haladnia az 1 millió forintot, de nem lehet több 400 millió forintnál. A 2010/2011. borpiaci évben erre a jogcímre 7 500 000 euró, azaz közel 2 milliárd forint fizethető ki. Ezen a keretösszegezen felül benyújtott kérelmeket az MVH átütemezi a 2011/2012. borpiaci évre, és azok az új időszak elsőként benyújtott igényléseinek minősülnek.

Egy termelő egy borpiaci évben csak egy támogatási kérelmet nyújthat be, ami azonban több gépre is vonatkozhat. A kérelmeket az MVH a beérkezés sorrendjében bírálja el a helyszíni ellenőrzés elvégzését követően.

(Forrás: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal)

Jövőre új pályázati rend várható

Az Új Széchenyi-terv (ÚSZT) hivatalosan 2011. január 15-én induló végrehajtása új pályázati eljárásrendben zajlik, s már javában folyik az akkor megjelenő felhívások kidolgozása. A pályázók szempontjából ez volt az egyik legfontosabb bejelentés azon az országos konzultációsorozaton, amelynek keretében a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM) és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) vezető szakemberei tájékoztatták a pályázók, a szakmai és civilszervezetek képviselőit a fejlesztéspolitikai tervekről.

A fejlesztéspolitika új illetékesei országjáró körútjuk során sehol nem hagytak kétséget afelől, hogy fokozzák a futó projektek ellenőrzését, annak vizsgálatát, hogy azok valóban a közcélokat és a programcélkitűzések megvalósítását szolgálják-e. Ugyancsak hangsúlyozták, hogy a kormány kiemelt célja a munkahelyek megtartása és újak teremtése, s mivel ebben kiemelt szerepet tölthetnek be a kis- és középvállalkozások (KKV-k), alapvető feladatuknak tekintik a KKV-k megerősítését, versenyképességük javítását. A fejlesztéspolitikában ez azt jelenti, hogy gyorsan és összehangoltan kell eljuttatni a hazai és uniós forrásokat a magyar vállalkozásokhoz. Ehhez a rendelkezésre álló szabad fejlesztési forrás legalább 50 százalékát biztosítják a KKV-szektor számára. Ezért a kormány a korábbi, nehézkesen működő és átláthatatlan pályázati rendszerrel szemben egy átláthatóbb, konkrét feladatmegosztáson és felelősségi körökön nyugvó fejlesztéspolitikai rendszerben kívánja a források elosztását biztosítani.

Ami a konkrét intézkedéseket illeti, a jövő év során 20 százalékkal csökkentik a végrehajtásban közreműködő szervezetek számát, radikálisan visszafogják a pályázati dokumentációk (melléletek, igazolások, stb.) előírt mennyiségét, és felgyorsítják az elnyert támogatások kifizetését. Erről is tájékoztatta az érdeklődőket Nyikos Györgyi, az NFM fejlesztési ügyekért felelős helyettes államtitkára a programsorozat budapesti zárórendezvényén. Az új kormány eddigi tapasztalatait összegezve elmondta, hogy az egyik legsúlyosabb öröklött terhet – a korábbi rendszer kuszsága mellett – a rendelkezésre álló szabad források szűkössége jelenti.

Szavaiból kiderült, hogy a 740 kiemelt és nagyprojekt nyári felülvizsgálata nyomán 1828,8 milliárd forintról 1951 milliárd forintra nőtt a felhasználható összeg. Petykó Zoltán, az NFÜ elnöke ezzel kapcsolatban megjegyezte: e fejlesztések jelentős részéhez a továbbiakban is „hozzá kell nyúlni”, ami még növelheti a szabad forrást. Érzekeltette: a forrásátcsoportosításnak határai vannak, minden egyes lépéshez az EU jóváhagyása kell, ami tovább lassíthatja a forráslekötést. Kritikusnak minősítette az EU kifizetési szankciója által sújtott Közlekedési operatív program (KÖZOP) s vészesen hasonlónak a Társadalmi megújulás operatív program (TÁMOP) helyzetét, ahol „az uniós vizsgálatok jelentős problémákat valószínűsítene”. Utalt a kifizetések körüli lehetetlen állapotokra. Magyarország 2007-13-as 8042 milliárd forintos uniós keretéből eddig 1282 milliárdot kaptak kézhez a kedvezményezettek. Átlagosan 325 nap telik el a pályázat beadásától a kifizetés megkezdéséig. Rendkívül lassan – több mint száz nap alatt – jut el a megítélt támogatás a projektjét megvalósító nyerteshez. Az NFÜ elnöke ezzel magyarázta, hogy kiemelt helyet kapott a kifizetések felgyorsítása.

S végül még egy jelentős, ösztársadalmi gond, amelyre Nyikos Györgyi a konzultációsorozat keretében, a Joint Venture Szövetség pályázati rendezvényén hívta fel a figyelmet: Magyarországon „komoly szemléleti probléma, hogy míg az »ikerdeficit« problémáját érezzük és az egyensúlyteremtés halaszthatatlanságát elfogadjuk, addig a gazdasági és tudásteljesítmény hiányát nagyvonalúan kezeljük”.

Bejelentett intézkedések 2011-re:

- 20 százalékkal csökken a közreműködő szervezetek száma.
- 10-nél kevesebb lesz a pályázatokhoz csatolandó melléletek száma.
- 30 százalékkal kevesebb oldalból áll majd az adatlap.
- Más intézményektől (APEH, VPOP) nem kell igazolásokat kérni.
- 15 nappal csökken a számlaalapú kifizetések átfutási ideje.
- 2011 végére lehetővé válik a papírmentes pályázás.

Vegyen részt az egyszerűbb pályázati rendszer kialakításában

Az Új Széchenyi Terv véglegesítését megelőző Nemzeti Konzultáció során a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium elektronikus úton is várja az észrevételeket, elgondolásokat, melyeket a palyazatkonzultacio@nfm.gov.hu email címre küldhetnek a javaslattevők.

Az egyeztetések legfontosabb célja, megtalálni azokat a javaslatokat, melyek felhasználásával az új és egyszerű pályázati rendszer és eljárásrend kevesebb adminisztrációval, gyorsabb elbírálási és kifizetési határidőkkel, a kis- és középvállalkozások érdekeit szem előtt tartva juttathatja forráshoz a hazai vállalkozásokat.

A Nemzeti Együttműködés Kormányza kiemelt fontosságot tulajdonít a társadalmi párbeszéd intézményének, az alulról jövő kezdeményezéseknek. A fejlesztési tárca Fejlesztéspolitikai Koordinációs Államtitkárságának ezért kiemelt célja az ország minden településére eljuttatni az új fejlesztéspolitikai koncepció kínálta lehetőséget, lehetőség szerint megismerni az ottani potenciális pályázók véleményét is. Az egyes települések, kistérségek fejlesztéspolitikai tevékenysége ugyanúgy a nemzeti stratégiai része kell legyen, mint a statisztikai régiók szintjén megvalósuló fejlesztések.

(Forrás: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)

Tatai vadlúd sokadalom november 27-én

Tata neve jól ismert a magyarországi és nem túlzás a külföldi madármegfigyelők mind népesebb táborában. Az Öreg-tó, ez az alig 2

km² felületű, mesterséges tó az őszi-téli időszakban olyan fantasztikus látványosságot kínál a természetkedvelőknek, amely méltán teszi világszerte híressé e tavat. Ez a látványosság pedig nem más, mint a vízimadarak, kiemelten a vadludak őszi-téli vonulása.

A távoli északi költőterületeikről a Kárpát-medencébe érkező vadludak évszázadokkal ezelőtt itt, a tatai Öreg-tavon alakították ki egyik legrangosabb - 1989 óta nemzetközi egyezménynyel is védett - pihenőhelyüket. Tízezrével érkeznek minden év novemberében, hogy a hideg téli hónapokat itt töltsék, aztán februárban-márciusban visszainduljanak skandináviai, szibériai költőhelyeik felé.

Amitől e látványosság azonban Európa-szerte egyedülálló, az az, hogy az Öreg-tó az egyetlen olyan madárpihenőhely, amelyet egy város szinte teljesen körülvesz.

A Tatai Vadlúd Sokadalom minden év utolsó novemberi szombati napján kerül megrendezésre. A természet- és madárvédelem népszerűsítése, valamint a tatai Öreg-tó, és hazánk egyéb természeti értékeinek bemutatása a célja a 2001. óta hagyományosan megtartott eseménynek.

A tatai Öreg-tó, Magyarország legrégebbi, csaknem 700 éves mesterséges halastava az eurázsiai tundrák vidékéről érkező vadludak, és sok más vízimadár számára nyújt pihenő- és éjszakázóhelyet az őszi/téli madárvonulás idején.

Mindazok, akik november utolsó szombati napján kilátogatnak a tatai Öreg-tó partjára, nemcsak a madárvonulás lenyűgöző jelenségének lehetnek tanúi, de a X. Tatai Vadlúd Sokadalom változatos programot kínál családoknak, természetbarátoknak, kicsiknek, nagyoknak, a természet, a csillagok és a madarak iránt érdeklődőknek, a profi madarászoknak egyaránt. Minden érdeklődő számára lesz lehetőség teleszkópos madármegfigyelésre, mellyel szinte testközelből láthatók ezek az egyébként félénk madarak. A gyűrűzési bemutató mindig különleges élmény, továbbá előadásokkal, kiadványokkal, természetvédelmi és környezetvédelmi szaktanácsadással, természetjáró és ökoturisztikai túraajánlatokkal, csillagászati programokkal, a gyerekeknek játszóházzal, hazai termelők adventi vásárával, méz és sajtóstolóval, és számtalan színes programmal vár Mindenkit idén is a Tatai Vadlúd Sokadalom.

A Tatai Vadlúd Sokadalom a magyarországi madármegfigyelők egyik legrangosabb vetélkedője is. Miként a nyár végén a Hortobágy, úgy a novemberi fagyok idején Tata nyújt otthont azoknak a felnőtt és ifjúsági madarászoknak, akik dacolva az időjárás viszontagságaival egész napos madármegfigyelő versenyen mérik össze tudásukat, kitartásukat. A Tatai Vadlúd Sokadalom tehát nemcsak a vadludak sokadalma, hanem a madarászoké, természetvédőké is.

Márton nap

A november 11-i Márton nap zárja le a népszokás szerint az éves gazdasági munkákat, kezdetét veszi a természet téli pihenő időszaka, e napon kóstolták meg az újbort és vágta le először tömött libákat. Napjainkban ebből leginkább a Márton napi liba fogyasztása maradt fent. A naphoz azonban Szent Márton legendája is kötődik. A legenda szerint a IV. században Szombathely környékén született és a római császár katonájaként szolgáló Márton egy különösen hideg téli estén francia honban lovagolva megosztotta meleg köpenyét egy nélkülöző koldussal. Aznap éjszaka álmában megjelent Jézus a koldus alakjában. Innentől kezdve nem a hadsereget, hanem Istent szolgálta. Jóságáról még életében legendák keringtek, püspökké is szentelték. A (legelterjedtebb) monda szerint Mártont szerénysége méltatlannak tartotta e címre, ezért elbújt egy libaólbán. A libák azonban hangos gágogásukkal elárulták, így megtalálták és Tour püspökévé szentelték.

A Márton nap a 40 napos karácsonyi böjtöt megelőző utolsó nap, amikor a jóízű és gazdag falatozás, vigasság megengedett, ráadásul ilyenkor fizették ki az éves bérleteket, járandóságokat, gyakran természetben, például liba formájában. Az újbort megkóstolása, finom ételek fogyasztása már önmagában jó hangulatot teremt. Ehhez járulnak hozzá az országszerte megrendezésre kerülő Márton napi vigasságok és multságok.

A német nyelvterületekről ismert lámpás/fáklyás felvonulás, Martinszug, szintén Szent Márton emlékét hivatott őrizni, és a jó cselekedeteket jelképező fényt kívánja eljuttatni mindenkihez. Az ilyen felvonulások egyre elterjedtebb hazánkban is, leginkább gyerekek, kisgyerekes családok vesznek benne részt. Sötétedés kezdetekor maguk készített lámpásokkal (benne mécses vagy kis égő) járják az utcákat és közben Márton napi dalokat énekelnek. Ahol mód van rá, a vonulókat a lován ülő Szent Márton (piros köntösben, római katonának öltözve) vezeti a megemlékezés központi helyszínére. A gyerekek gyakran kis műsort adnak elő, jellemzően eljátszák Szent Márton és a koldus találkoztóját. A műsor befejezéseként Márton napi tüzet gyújtanak, liba alakú sütemény, weckmann (amely egy édes tésztából készülő, ember alakú figura) és meleg italok fogyasztásával zárul a felvonulás. Ilyen felvonulásokat jellemzően német nemzetiségű települések, iskolák, óvodák és egyházközségek szerveznek hazánkban.

A népszokás szerint ezen a napon libát kell enni, ugyanis „aki Márton napon libát nem eszik, egész éven át éhezik.” A tipikus Márton napi ételek tehát a libafogások, így például libaleves, libasült párolt káposztával és zsemle- vagy burgonyagombóccal. Ma már elterjedt, hogy az éttermek november hónapban külön Márton napi étlappal várják a libafinomságok kedvelőit. Ha nem étteremben, hanem otthon kívánunk Márton napi hangulatba kerülni, nem valószínű, hogy egy egész libát meg fogunk sütni. Lehetséges alternatíva, ha a libát a kisebb testű kacsával helyettesítjük, vagy a libának csak bizonyos részeit készítjük el, természetesen a megfelelő köretekkel. Köret lehet például gombóc, burgonya, párolt káposzta, káposztasaláta, káposztás rétes, zsemletöltelék, sült alma, töltött zöldségek, saláták. Ha mégis egész szárnyast készítünk, használjuk fel az esetleges maradékot változatosan, például salátához, rizottóhoz. Egyszerű vacsorazáró csemege lehet az őszi hangulatot idéző sült alma vagy sült gesztenye, birsalmasajt, de készíthetünk házi süteményt is.

Bemutatkoznak az ÚMVP-ből sikeresen megvalósult projektek

Jogcím:	A Vidéki Örökség Megőrzése
Pályázó:	Római Katolikus Egyházközség, Bársonyos
A fejlesztés célja:	Római Katolikus templom külső, belső felújítása
Támogatás:	20 858 199,- Ft

A 'Bakonyalja-Kisalföld kapuja' Vidékfejlesztési Egyesülethez az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. tengelyének jogcímeire az első meghirdetési körben, 2009. januárjában benyújtott támogatási kérelmet 2009. októberében hagyta jóvá az akciócsoport, valamint az Irányító Hatóság.

A támogató határozat kézhezvételét és a közbeszerzési eljárás lefolytatását követően 2010. tavaszán indult meg a beruházás kivitelezése a győrújbaráti Dávidbau Kft. által, a győri Renomé-bau Kft. által készített műszaki tervdokumentáció szerint az egyházközség tulajdonában lévő, a Kossuth L. u. 1. szám (72. hrsz.) alatt, a Bársonyosért Közalapítvány által párhuzamosan megújított helytörténeti kiállítás épületével szemben található ingatlanon.

Bár az akciócsoport délnyugati szélén, a Bársonyosi-dombvidék kistájon fekvő falu nem rendelkezik védett természeti területtel, azonban természeti adottságai, zöld turizmusra való alkalmassága jelentős, amit vadászatra- és horgászatra alkalmas területek egészítenek ki. A településen a kistérségi kulturális rendezvénysorozatok eseményei mellett saját, a jeles napokhoz kapcsolódó rendezvényeket is szerveznek.

A falu római katolikus templomában, amely 1765-ben épült, figyelemreméltó barokk oltárkép található. A templommal szemben található a falu legjelentősebb műemléke, a klasszicista stílusban épült plébánia. A plébánia építését az 1767-ben kezdte el a Pannonhalmi Bencés Főapátság és az 1847-ben jelentősen kibővítették. Az épület főapáti nyaralóként is szolgált.

A templom funkcióját tekintve az egyházi eseményeknek és más közösségi programoknak otthont adó építmény. A fejlesztést megelőzően az épület homlokzati felületén lévő vakolat mállott, a lábazat felázott. Az ablaküvegek némelyike betört. A nyílászárók (ajtók, ablakok) cseréje indokolt, hiszen hosszú évek alatt elhasználódtak, és szigetelésük sem megoldott. A tetőszerkezet lécezése elkorhadt, a bádogos szerkezetek rozsdásak, néhol lyukasak. A templom kerítése és kapuja korrodálódott, a betonjárdák és lépcsők felfagytak, néhol hiányosak. A belső tér falfelülete sérült volt, a festés megkopott, a padozat és az oltár megrongálódott. Az épület belső villamos hálózata elöregedett, teljes felújításra szorult, a jelenleg érvényben levő szabványoknak nem felelt meg.

A helyi közösségben – ahol a lakók 90%-a római katolikus vallásúnak vallja magát – régóta megfogalmazódott az igény a külsőleg és belsőleg egyaránt leromlott állapotú templom felújítására. A felújított épület célpontot jelenthet a turistáknak, javul a településképe, valamint megújul egy fontos helyi közösségi színtér, fejlődik a kultúramegtartó és továbbadó tevékenység.

A külső felújítás során elbontották az elavult szerkezeti elemeket, levették a teljes homlokzati és lábazati vakolatot, igény szerint sómentesítették a letisztított téglafelületet, helyükre jó légáteresztő képességű vakolatot hordtak fel, kicserélték a tetőlécezést, új cserépfedést és bádogozást készítettek horganylemezből. Az új fa homlokzati nyílászárók (ajtók, ablakok) már hőszigeteltek. A belső villamos hálózat cseréje és a sérült vakolatok kijávítása után a teljes felületet újrafestették szilikát alapú falfestékekkel.

A fejlesztés megvalósításának következtében az alábbi közvetlen gazdasági hatások várhatók: Az épület-felújításával, korszerűsítésével – a jelenlegi állapotban való működtetéshez képest – az üzemeltetési költségek csökkennek. A beruházás megvalósításával a helyi közösség tulajdonában lévő védett érték teremődik, jelentősen nő az ingatlan forgalmi értéke.

Közvetett gazdasági hatások: Az épület és környezetének megújításával javul a falu összképe, a szomszédos helytörténeti kiállítás létrehozásával párhuzamosan nő a település turisztikai vonzereje, ezáltal a rendezvényekre érkezők, és a falun átutazók egyaránt szívesen töltenek itt több időt, növelve a helyi szállásadók, idegenforgalmi vállalkozások bevételeit.

A támogatott beruházás – más helyi pályázók kérelembenyújtási szándékát növelve – további fejlesztéseket, sikeres pályázati projekteket generál, melyek új munkahelyeket teremthetnek.

Közvetlen társadalmi hatások: A helyi közösségi élet feltételei javulnak, elsősorban a helyi ifjúság lehetséges tartalmas időtöltése biztosítottá válik.

Közvetett társadalmi hatások: Az itt élőkben – főként a fiatalabb generációban – erősödik a helyi identitástudat, ezáltal várhatóan csökken az elvándorlás mértéke. A település vonzerejének növekedésével bővül az idelátogatók, betelepülni szándékozók köre, ezen keresztül fokozódik a vidék népességmegtartó képessége.

Közvetlen környezeti hatások: A XVIII. század második felében létrehozott védett épület megőrzésével, felújításával megőrzésre kerülnek az épített és környezeti értékek, a kulturális hagyományok.

Bemutatkoznak tagtelepüléseink – Csép

Csép népessége 368 fő, területe 20,06 km², a népsűrűség 18,34 fő/km². A község a Bakonyalja-Kisalföld kapuja akciócsoport középső részén, a Kisbéri és a Komáromi kistérségek találkozásánál, a 13. számú Komárom-Kisbér főút mellett található.

A település az Igmándi-Kisbéri-medence kistáj közepén helyezkedik el. A táj itt már hullámos, északról délre menve hullámos síksággá szelődül. A felszínt a Concó, a Császár ér és a Vékony ér patak völgyei tagolják. Azonban a lakosság vezetékes ivóvíz rendszerében tatabányai karsztvíz folyik. A felszínt löszszel átítatott artéri homok, kavics és iszap alkotja. Ezen csernozjom talaj alakult ki, a mélyebb részeken réti öntéstalajjal keveredve. Éghajlata mérsékelt meleg és száraz. Évi középhőmérséklete 9,9 °C fok. A csapadékátlag: 620 mm, az éves napfénytartam 2010 óra és az uralkodó szélirány északnyugati.

Az első régészeti emlékek a bronzkorból származnak. A falu határában honfoglalás kori sírok vannak. Első okleveles említése 1257-ből történik „possessio regalis Chepp” alakban. A Csép név csak 1909-től használatos. A Csépán (István) korabeli személynév becéző alakjából származik. A falusiak azonban a Csep alakot is használják.

Első ismert birtokosai az Apátiak és a Rátonyiak voltak. 1427-től királynői birtokként szerepelt, de röviddel később a Csep családé lett. Zsigmond király idején hetivásárokat tartottak a faluban, melyet a török-idők előtt a járás legjelentősebb településének tartottak. Csép a török hódoltság idején, 1543-tól elnéptelenedett, majd 1672-1673-ban Pázmándy Gergely próbálta újratelepíteni szlovák jobbágyokkal. A XVIII. század közepére a Pázmándy család ide helyezte székhelyét, s majorságot hozott létre.

A század közepére leszármazottaik – akik a falu törzslakosságát alkották – a települést nemesi közbirtokossággá alakították át, mely a falu életét a XIX. század végéig meghatározta. Közülük nagyobb birtokkal a gróf Csesznek, Pálffy, Mihályi és Göbel családok rendelkeztek. A község fele arányban katolikus és református. A települést a lassú, csendes fejlődés jellemezte. A falu határa nagyjából a kisbirtokosok között oszlott meg és szántóműveléssel foglalkoztak.

A II. világháború végén súlyos harcok folytak a falu határában, amelyek 1945. március 24-én értek véget. A háború után a község életét a stagnálás és a csendes visszafejlődés jellemzi, lakói számára napjainkban is a mezőgazdaság jelenti a legfőbb megélhetési forrást. Gazdasági társaságokban, egyéni és társas vállalkozásokban találnak munkalehetőséget, sokan a környező településekre ingáznak. Termelőszövetkezete az 1960-as évek végén a nagyigmándi Új Élet termelőszövetkezethez csatlakozott. Iskolája 1971-ben szűnt meg. Ugyanezen évben a nagyigmándi nagyközségi közös tanács társközsége lett. 1990-ben újra önállóvá vált igazgatása. Az önállóság első éveiben az önkormányzat erőfeszítéseket tett a település kommunális fejlesztésére.

Nevezetességei:

- református templom, melyet 1788-ban építették klasszicista stílusban,
- műemlék kúriák: Thaly, Csapó, és Micskey családok műemlék jellegű házai,
- helytörténeti gyűjtemény a volt iskolában.

Nevezetes emberek:

- Csajághy Laura, Vörösmarty Mihály műzsája és felesége csépi származású volt,
- Thaly Kálmán (történetíró, költő, politikus) is itt született. Személye szerepet játszott abban, hogy 1885-ben gyűlést tartott itt a Dunántúli Történetírók Társasága.

Híres emberek, akik megfordultak itt:

- Bajza József, aki az 1848-as szabadságharc bukása után itt bujdosott, majd 1853 és 1854 nyarát feleségével együtt itt töltötte.
- Vörösmarty Mihály 1850 márciusától májusáig a községben lakott, innen költözött Baracsára.

Széber József polgármester elmondta, hogy az önkormányzat az utóbbi években megújította közintézményeit (óvoda, művelődési

ház), megépítette a ravatalozót, utakat és járdákat újított fel, ill. létesített, s a közelmúltban a polgármesteri hivatalnak és az orvosi rendelőnek alakított ki új épületet.

A település legfőbb jövőbeni beruházása a település szennyvízelvezetésének és -tisztításának megoldása a 2009. évi KEOP 7.1.2.0 (Szennyvízelvezetés-tisztítás) sz. pályázat keretében. A tervek között szerepel a felszíni vízelvezetés megoldása, a faluközpont kialakítása, ill. bővítése, valamint a sportöltöző és a kapcsolódó infrastruktúra kialakítása.

Legfontosabb probléma a településen:

„Nem rendelkezik az önkormányzat megfelelő gazdasági bázissal. Nincsenek a területünkön jelentős munkaerőt foglalkoztató vállalkozások.”

Legfontosabb lehetőség a településen

„A meglévő természeti környezet, a táj adta szépség kihasználása (falusi turizmus, vendéglátás).”

Egyesületünk tagjai a településről:

- Csép Község Önkormányzata
- Széber József Zsolt EV

A településről, ill. a községben tervezett fejlesztéshez kapcsolódóan ez idáig 2 db támogatásban részesített kérelem érkezett az ÚMVP III. és IV. tengelyének jogcímeire. Mindkettő az első benyújtási időszakban a Turisztikai tevékenység ösztönzése jogcíme:

KÉRELMEZŐ	FEJLESZTÉS CÉLJA	JÓVÁHAGYOTT TÁMOGATÁS ÖSSZEGE
Fülöpné Czunyi Andrea	Falusi vendégház létrehozása	17 104 722,- Ft
Széber József Zsolt	Alkotóház és szálláshely kialakítása	41 725 211,- Ft

